

FONTENEHUSET

FÅR FOLK I ARBEID

Av Else Merete Thyness

Fontenehuset er et arbeidsrettet lavterskeltilbud med arbeid som metode og mål. – En arbeids- og studieundersøkelse foretatt i 2017 viste at av 1325 medlemmer hadde 40 prosent jobb, studerte eller var i praksis, sier Torhild Stimo, ergoterapeut og leder av Fontenehus Norge.

Statsminister Erna Solberg har besøkt Fontenehuset og mener at dette bør være et nasjonalt tilbud.

Som leder av Fontenehus Norge er hovedarbeidsområdene å sikre statlig finansiering, vekst i antall fontenehus og å bidra til godt samarbeid og samhold for fontenehusene i Norge. I Norge er det nå 14 fontenehus, og målet er at det skal være 20 innen 2020.

– Vi har god støtte blant politikerne – selv statsministeren sier at vi bør bli et nasjonalt tilbud, sier Torhild.

– Hva vil du si er det viktigste fontenehuset har å bidra med?

– Hjelpeapparatet har hatt fokus på skjerming og det at folk skal ha et sted å bo, men lite fokus på meningsfullt innhold i hverdagen. Når folk i Norge blir psykisk syke, kan de bli frarøvet de mulighetene andre har for å holde seg friske, som jobb og kollegaer, medstudenter, venner og noen ganger familie. På fontenehuset opplever folk et arbeidsfellesskap der de blir sett, hørt, er til nytte og får ansvar, og de får støtte ut i jobb eller studier. Fontenehuset bidrar på denne måten til at medlemmer får tilført disse faktorene igjen.

JOBBER SIDE OM SIDE

Hver tirsdag har Torhild kontor på Fontenehuset i Oslo. Som alle andre fontenehus driftes det av medlemmer og ansatte, som jobber side om side. Alle hverdager klokken 09.00 og 13.00 blir det

fordelt oppgaver på arbeidsmøter slik at virksomhetene i huset kan opprettholdes. For de medlemmene som ønsker seg ordinært arbeid, er det også mange muligheter.

– Samarbeider dere med NAV?

– Tre av fontenehusene, blant annet Fontenehuset i Oslo, har avtaler med NAV om arbeideforberedende trening (AFT). Det gir ekstra ressurser til arbeid med oppfølging ut i jobb. Et av fontenehusene har vunnet et anbud i NAV om oppfølging ved bruk av IPS (individuell jobbstøtte). Sentralt i dette er samarbeid med både distriktpsikiatriske sentre (DPS) og NAV.

Fontenehusene samarbeider også med andre aktører i sin kommune, blant annet kommunens psykiske helsetjeneste.

– Noen fontenehus har samarbeid med videregående skoler slik at studenter får godkjent relevante oppgaver på fontenehuset som alternativ til ordinær undervisning, mens andre fontenehus har avtale med Folkeuniversitetet slik at flyktninger med psykisk uhelse kan ha sin språkpraksis der, sier hun.

Flere fontenehus har i dag egen satsning på unge voksne fra 16 til 30 år.

– Her samarbeider vi for eksempel med «Ungkontakten» i kommunen og med skolene. I Ungprosjektet fokuserer vi på samhold og nettverksbygging og på å gi

Fontenehusene tilbyr tidsubegrenset oppfølging, som beskrives som et suksesskriterium i tiltak som Individuell jobbstøtte (IPS) og Jobbmestrende oppfølging (JMO), sier Torhild Stimo, leder av Fontenehus Norge.

dem indre motivasjon for å få og beholde en jobb eller gjennomføre studier.

EGET SYSTEM FOR JOBBSTØTTE

Fontenehusene har et eget program, overgangsarbeid, hvor medlemmene får prøvd seg i ordinært arbeid. Dette er midlertidig, lønnet deltidsarbeid som går over ni måneder. Fontenehuset gir opplæring og støtte både til arbeidstaker og arbeidsgiver.

- Vi har 47 overgangsarbeidsplasser på landsbasis. Disse stillingene er trekantavtaler mellom medlem i jobb, arbeidsgiver og fontenehuset. Jobben skal ikke kreve spesiell utdanning, og hvis personen blir syk, stiller fontenehuset med vikar, sier Torhild.

Som eksempel viser hun til at Fontenehuset i Oslo har fire overgangsarbeidere på Stortinget: én i kantinen, én på kjøkkenet og to på trykkeriet, hvor de er resepsjonister som hjelper Stortingets ansatte med kontormateriell.

- Hva skjer når medlemmet er ferdig med ni måneder i overgangsarbeid?

- Stillingen vil da gå til en annen som vil prøve seg i arbeid. Blant de som har fått prøvd seg, er det noen som kjenner på at dette var nyttig, men nå vil de være på fontenehuset igjen. Andre vil gjerne finne en ny jobb og får da støtte og oppfølging av medlemmer og medarbeidere. De kan også delta i karriereklubben på fontenehuset for å lære å skrive CV og forberede seg på jobbintervjuer.

De fleste fontenehusene jobber mye med å skaffe overgangsarbeid.

- Det handler mye om nettverksbygging. Vi inviterer for eksempel næringslivet i kommunene hit. Hvis vi skal lykkes med arbeidsinkludering i Norge, er det viktig å få arbeidsgiverne med. Etter vår mening bør alle kommuner ha tilbud om faglig godt forankrede arbeidsrettede tilbud til mennesker med psykiske helseutfordringer.

FONTENEHUS NORGE

Fontenehus Norge er fontenehusenes samarbeidsorganisasjon. «Vår oppgave er å arbeide for at fontenehus skal bli et landsomfattende tilbud som gjør at mennesker som sliter psykisk blir integrert i arbeids- og samfunnsnivå og ikke ekskludert og fratatt mulighetene for arbeid og utdanning».

Før hun begynte med overgangsarbeid, deltok Hilde i den daglige driften av fontenehuset. Fotograf: Annelise Jackbo

ET STED Å BLOMSTRE

Da Hilde besøkte Fontenehuset i Oslo for første gang i 2005, trodde hun at dette var bare «enda et tiltak». Hun oppdaget raskt at dette var et sted hun kunne blomstre.

– Jeg var langt nede da jeg kom hit, men etter det har det stadig vært en progresjon, forteller hun.

Hilde har bachelor som førsko-

lelærer, og hun forsto at på fontenehuset kunne hun teste ut sin arbeidskapasitet. I begynnelsen var hun medlem av kjøkkengruppen i tillegg til at hun deltok med andre oppgaver for å bidra til den daglige driften.

– Da jeg forsto at jeg klarte å komme fast på fontenehuset, fikk jeg lyst til å prøve meg i overgangsarbeid, sier hun.

Helt siden første dag har hun samarbeidet med ergoterapeut Grethe Berntsen Jarål. Grethe tok ansvar for det praktiske, og i 2008 fikk Hilde et overgangsarbeid som trivselsvert på Røde Kors' nettverkshus på Grønland i Oslo. I ni måneder hadde hun ansvar for uteområdene, i tillegg til at hun handlet inn matvarer til kafeen.

– Jeg likte jobben, og det var

«For meg er jobben alfa og omega»

Hilde

veldig fint å vite at hvis jeg ble dårlig, var det noen andre som overtok, sier Hilde.

Arbeidet på Røde Kors' nettverkshus varte i ni måneder. Etter det jobbet hun en periode på fontenehuset igjen, før hun ble med i Arbeid med bistand.

Grethe forklarer: – Fontenehuset i Oslo hadde samarbeidet med NAV siden 2002, noe som ga oss to konsulentstillinger (som NAV betalte for). Da Hilde ønsket å prøve seg i arbeidslivet igjen, ble jeg hennes tilrettelegger. Vi ønsket å finne en praksisplass som var knyttet opp til utdanningen hennes, og fikk et vikariat på Bøler skole for barn med multihandikap. Her jobbet hun som assistent i klassen i skolefritidsordningen.

– Det var mye tungt arbeid. Jeg hadde lurt litt på om jeg skulle begynne på et studium i spesialpedagogikk, men etter det året slo jeg dette fra meg, forteller Hilde, med et smil.

For lysten på arbeid var fremdeles tent. Etter Bøler skole var hun innom Rustad gård barnehage, før hun skaffet seg en jobb på St. Sunniva skole. Denne jobben har hun fremdeles.

– Jeg startet som assistent i skolefritidsordningen skoleåret 2011-2012, og jeg trives godt. Det kan være noen strevsomme dager, men alle jobber har sine utfordringer. I 2013 ble jeg fast ansatt, forteller Hilde.

JOBBen ER ALFA OG OMEGA

– *Hvor viktig er arbeid for deg?*

– For meg er jobben alfa og omega. Det er viktig å ha en hver-

dag med struktur, og det er godt å vite at det er noen som forventer at du kommer, svarer Hilde.

– *Hadde du vært i jobb uten fontenehuset?*

– Det har vært veldig godt å ha fontenehuset i ryggen. Det handler om hele pakken fra det å kunne komme til et sted der du blir sett, forstått og får oppgaver, til den hjelpen du får når du ønsker deg ut i jobb. Det jeg ønsker å si med min historie, er at det alltid er håp, selv om det kan ta tid. Her på huset har jeg fått lov til å bruke den tiden jeg trengte, svarer Hilde

– I vårt samfunn forventes det at barn leker og voksne arbeider. Derfor tilstreber fontenehusmodellen å fungere som et arbeidsfellesskap hvor vi driver huset sammen, samtidig som vi skal være motiverende og støttende for de som ønsker seg ordinært arbeid, legger Grethe til.

Samtidig poengterer hun at fontenehuset også er et sosialt fellesskap.

– Dette er et arbeidssøkende miljø samtidig som det er sted hvor du kan treffe venner. Her er det fullt mulig å få i både pose og sekk.

LIVSLANG OPPFØLGING

Som et arbeidsrettet rehabiliteringstiltak følges medlemmene i Fontenehuset opp lenger og tettere enn i noen andre oppfølgende tiltak. Medlemskapet i fontenehuset er livslangt hvis en ønsker det.

– Du kan alltid komme til fontenehuset, avslutter Grethe.

Grethe og Hilde har samarbeidet lenge. – Det har vært godt å ha fontenehuset i ryggen, sier Hilde.